

11. Кущенко В.І., Остафійчук Я.В. Трансформації соціальної сфери України: регіональний аспект: Монографія / За ред. С.І. Дорогунцова. – К.: Орієнти, 2005. – 400 с.
12. Кущенко В.І. Соціальний вектор економічного розвитку: Монографія / Під наук. ред. д.е.н., проф., акад. НАН України Б.М. Данилишина // К.: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України, 2010. – 734 с.
13. Кущенко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики): Монографія / За наук. ред. д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України Б.М. Данилишина // РВПС України НАН України. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2008. – 818 с.
14. Лопушняк Г.С. Бюджетне фінансування соціальних видатків в умовах трансформації економіки / Г.С. Лопушняк // Фінанси України. – 2010. – №10. – С. 38–46.
15. Некрасов Н.Н. Региональная экономика: теория, проблемы, методы / Н.Н. Некрасов. – М.: Экономика, 1978. – 343 с.
16. Новікова Т.В. Бідність в Україні: [Електр. ресурс], – <http://cpsr.org.ua/>
17. Плащинский Н.А. Инфраструктура и эффективность общественного производства / Н.А. Плащинский. – Минск, 1985. – 206 с.
18. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій. Навчальний посібник. / Під редакцією д.е.н., проф. Іванова Ю.Б., д.е.н., проф. Майбурова І.А. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. – 492 с.
19. Полозенко Д.В. Розвиток соціальної сфери як важлива умова економічного зростання України / Д.В. Полозенко // Фінанси України. – 2010. – №10. – С. 15–20.
20. Пушкарєва В.М. История финансовой мысли и политики налогов / В.М. Пушкарєва. – М.: Инфра-М, 1996. – 191 с.
21. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Э.Б. Стародубцева. – 3-е изд. – М., 2001. – 371 с.
22. Рандылов Ю.Б. Социальная инфраструктура региона: проблемы развития (на примере Бурятской АССР) / Ю.Б. Рандылов, Ц.Б. Будаева. – Новосибирск, 1989. – 72 с.
23. Скулиш Ю.І. Бюджетне забезпечення соціальної сфери в Україні: оцінка ефективності та підходи до обґрунтування / Ю.І. Скулиш // Економіка та держава. – 2009. – №1. – С. 21–23.
24. Социальная инфраструктура: вопросы теории и практики / Отв. ред. А.И. Кочерга. – К.: Наук. думка, 1982. – 335 с.
25. Тощенко Ж.Т. Социальная инфраструктура: сущность и пути развития / Ж.Т. Тощенко. – М.: Мысль, 1980. – 260 с.
26. Третяк В.П. Вплив соціальної сфери на соціалізацію трансформації економіки України / В.П. Третяк // Актуальні проблеми економіки. – №5 (95). – 2009. – С. 94–98.
27. Тропіна В.Б. Фіскальне регулювання соціального розвитку суспільства / В.Б. Тропіна. – К.: НДФІ, 2008. – С. 17.
28. Шарипов А.Ю. Социальная инфраструктура в концепции ускорения / А.Ю. Шарипов. – Новосибирск: Изд-во Новосиб. ун-та, 1990. – 112 с.
29. Щербина О.І. Взаємодія держави з міжнародними фінансовими організаціями як інструмент покращення стану соціальної сфери України / О.І. Щербина // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – №3(118). – С. 170–174.
30. www.economy.in.ua
31. http://ebk.net.ua/Book/sociology/gorodyanenko_sotsiologiya/part2/2302.htm

З.Р. МАРЦЕНЮК,

аспірантка, Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України

Економічна безпека країни в глобальному світогospодарському просторі

У статті здійснюється аналіз поняття «економічна безпека країни», зокрема як критерію ефективності економічної стратегії держави та основи її економічного зростання. Значну увагу приділено дослідженням загроз, що виникають на шляху забезпечення країнами їх економічної стабільності за умов глобалізації міжнародного економічного простору.

Ключові слова: економічна безпека, економічна стабільність, стратегія економічного розвитку, експансія, глобалізація.

В статье проводится анализ понятия «экономическая безопасность страны», в частности как критерия эффективности экономической стратегии государства и основы ее экономического роста. Значительное внимание

уделено исследованию угроз, возникающих на пути обеспечения странами их экономической стабильности в условиях глобализации международного экономического пространства.

Ключевые слова: экономическая безопасность, экономическая стабильность, стратегия экономического развития, экспансия, глобализация.

The article made a comprehensive analysis of the concept «economic security of the country», particularly as determinant of effectiveness of national strategy and basis for its economic growth. Considerable attention was paid to the threats emerging to countries building their economic stability under conditions of the globalized international economic environment.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Keywords: *economic security, economic stability, economic development strategy, expansion, globalization.*

Постановка проблеми. Вважаючи об'єктом стратегії соціально-економічну систему в цілому, а суб'єктом – державу як виразника інтересів суспільства, фундаментальним критерієм ефективності державної стратегії можна визнати національну безпеку, яка сьогодні розглядається як стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від внутрішніх та зовнішніх загроз, тобто як зменшення небезпеки руйнування суспільної системи під впливом екзогенних та ендогенних чинників. Оскільки матеріальною основою функціонування суспільства є продуктивна сила, національна безпека буде якою держави у стратегічному плані спирається передусім на її економічний потенціал і набуває вигляду економічної безпеки.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Вперше запровадив термін «економічна безпека» та актуалізував цю проблему в умовах світової глобальної кризи президент США Франклін Рузвельт [1, с. 12]. У подальшому це питання розглядалося у працях відомих американських вчених: Дж. Кенана, Х. Моргентау, Р. Осгоот. Головні завдання у досягненні економічної безпеки країни вони вбачали у зміцненні конкурентоспроможності національного виробництва, дотриманні торгівельних переваг, забезпечені переваг національної економіки на світових ринках, а також захисті інтересів держави в технічній та технологічній сферах. Відносно більш гуманістичний підхід притаманний японським вченим, які вбачали в економічній безпеці держави таку її поведінку, за якої країна не мала б ворогів (С. Окіта), а для цього варто створити сприятливі умови для імпорту в країну, зміцнення національної валюти, розвитку стратегічної інвестиційної політики [2, с. 25]. Проте на сьогодні все ж більш детального дослідження потребуються механізми формування економічної безпеки країни в умовах глобалізації.

Метою даної **статті** є дослідження впливу глобалізації на рівень економічної безпеки країн, зокрема тих, що розвиваються, а також аналіз механізмів протистояння загрозам, що виникають в глобальному економічному просторі.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в умовах глобалізації економіки формується нові співвідношення в ієрархічній діокомпозиції економічної безпеки, тобто: глобальної, міжнародної, національної, регіональної економічної її складових.

Сучасна економічна наука розглядає декілька концептуальних моделей забезпечення економічної безпеки національних систем господарювання. Зокрема, достатньо відома концепція економічної безпеки, заснована на ідеях і положеннях структурної жорсткості економічної системи, її керованості, високого рівня захищеності від зовнішніх викликів та загроз. Головною умовою економічної безпеки розглядаються ресурси, потужності, стабільність, керованість. На основі подібних концептуальних положень вибудовувалася ієрархічна система економічної безпеки колишнього

CPCP, інших країн соціалістичного табору. Вони реалізуються і сьогодні в економічних системах низки країн, перш за все Китаю, у більшості великих як приватних, так і державних економічних корпорацій, галузевих і регіональних економічних системах. Проте більшість дослідників ставлять під сумнів концептуальну реалістичність подібних положень, особливо якщо їх розглядати в контексті відкритої ринкової конкуренції та ресурсів економічного ризику.

Дотримання подібних методологічних, світоглядних уставновок часто сприяє заміні поняття «економічна безпека» поняттям «економічна стабільність». Економічна стабільність є, безумовно, базовою ознакою економічної безпеки, проте не єдиною. В широкому часовому контексті економічна безпека органічно поєднана з динамізмом розвитку, з інноваційними процесами, з елементами допустимого ризику.

Для ринкової системи господарювання в основу забезпечення економічної безпеки господарюючих суб'єктів закладені ідеї структурної, функціональної варіативності як способу забезпечення конкурентоспроможності у просторі фінансового, трудового, товарного та іншого ринкового хаосу.

У світі існують якісно різні системи і моделі національної безпеки: американська – орієнтована на поєднання зовнішньої та внутрішньої безпеки, яку використовують за взірець більшість держав; японська – з акцентом на внутрішню соціальну безпеку; китайська, яка є найбільш концентрованим виразом систем безпеки держав, що здійснюють будівництво соціалістичного суспільства; системи, властиві державам, що нещодавно набули незалежність, а також здійснюють глибинну переорієнтацію свого розвитку.

Сучасні США, Великобританія, Німеччина формують свої стратегії економічної безпеки на надлишкових, перш за все фінансових ресурсах, що дає їм змогу без шкоди економічним інтересам та економічній безпеці виокремлювати зони господарювання з підвищеним рівнем економічного ризику, забезпечуючи цим умови для стратегічної, перспективної самодостатності і конкурентоспроможності.

Для країн з переходною економікою, які перебувають у зоні системної кризи (Україна, Російська Федерація та інші), найбільш оптимальна модель забезпечення економічної безпеки базується на творчому поєднанні ресурсів стабільності, керованості і дозованого економічного ризику в тих сферах господарювання, де можливо отримати максимальну соціально-економічну поточну ефективність, а також створити сприятливі умови для перспективних інноваційних проектів.

Реалізація такої моделі економічної безпеки передбачає раціональне використання точкових технологій господарювання, зорієнтованих на максимальну результативність в мінімально стислі терміни. Економія часу стає базовою умовою у господарській успішності та економічній безпеці.

Головною ж метою економічної безпеки є створення умов для стійкого, максимально ефективного функціонування всіх структурних компонентів економічної системи держави в цей час і забезпечення високого потенціалу розвитку і

зростання в майбутньому. Процес створення таких умов ґрунтуються насамперед на прагненні реалізувати національні інтереси в економічній сфері.

Цілі економічної безпеки держави:

- забезпечення високої ефективності функціонування економічного механізму;
- забезпечення технологічної незалежності й досягнення високої конкурентоспроможності технологічного потенціалу;
- висока ефективність системи менеджменту на різних рівнях управління державою, оптимальність і ефективність його організаційної структури;
- забезпечення високого рівня кваліфікації трудових ресурсів і інтелектуального потенціалу, ефективність НДДКР;
- високий рівень екологічності роботи підприємств, мінімізація руйнівного впливу наслідків виробничої діяльності на стан навколошнього середовища;
- якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності економічних суб'єктів;
- забезпечення захисту інформаційної сфери держави, комерційної таємниці й досягнення високого рівня інформаційного забезпечення;
- захист економічних суб'єктів, їхнього капіталу, майна і комерційних інтересів [3, с. 155].

Основними компонентами економічної безпеки країни є:

1. фактори самодостатності:
 - наявність природних ресурсів;
 - промисловий потенціал;
 - конкурентоспроможність продукції;
 - кваліфіковані трудові ресурси;
 - ефективне оподаткування;
 - ефективне використання ресурсів;
 - сільськогосподарський потенціал;
2. фактори стійкості:
 - політична стабільність;
 - низький рівень безробіття;
 - система органів влади, що забезпечують правопорядок в фінансово-господарській діяльності;
 - соціальні гарантії незахищеним верствам населення;
 - наявність розвинутої фінансової системи;
 - прийнятний рівень доходів населення;
 - ринкова інфраструктура;
 - соціальна інфраструктура;
 - інтеграція регіонів в економіку країни;
 - ефективне державне управління;
3. фактори розвитку:
 - науково-технічний розвиток;
 - постійна модернізація виробництва;
 - високий рівень освіти;
 - інтеграція в світову економіку;
 - створення умов для інвестиційно-інноваційної діяльності;
 - ефективна національна інноваційна система.

Якщо ж говорити про загрози, які є ключовими у системі категорій економічної безпеки, то їх можна розглядати як

чинники, що протистоять реалізації економічної стратегії та спонукають забезпечити її адаптивність до умов, що змінюються. Ефективність економічної стратегії визначається спроможністю до протистояння таким загрозам.

Вирізняють внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці країни. Основними внутрішніми загрозами варто вважати:

- у науково-технічній сфері: руйнування науково-технічного потенціалу, згортання науково-технічних розроблень, скорочення потенціалу фундаментальної науки, невизначеність державної науково-технічної політики, відплів наукових кадрів за кордон або в іншу сферу діяльності;
- в економічній сфері: скорочення обсягів виробництва у провідних галузях, розрив господарських зв'язків, монополізація економіки, криміналізація бізнесу, наявність структурних диспропорцій, великий внутрішній борг, високий рівень зношеності основних фондів, енергетична залежність, енергетична криза, низький рівень продуктивності праці та інвестиційної діяльності, високий рівень інфляції та безробіття, зростання «тіньової» економіки, низький платоспроможний попит населення, цінові диспропорції між промисловістю та сільським господарством, загроза втрати продовольчої незалежності країни, масове ухиляння від сплати податків;

– у соціальній сфері: поглиблення диференціації доходів, бідність, погіршення структури харчування, зменшення доступності освіти та медичних послуг, погіршення якості життя, соціальна незахищеність значних верств населення, зниження народжуваності, зростання смертності, неконтрольовані міграційні процеси.

До зовнішніх загроз економічній безпеці країни належать:

- економічна залежність від імпорту, від'ємне зовнішньоторговельне сальдо, нераціональна структура експорту – надмірний вивіз сировинних ресурсів;
- втрата позицій на зовнішніх ринках;
- зростання зовнішньої заборгованості, нераціональне використання іноземних кредитів;
- неконтрольований відплів валютних ресурсів за кордон, розміщення їх у зарубіжних банках [4, с. 44].

Глобалізація теж несе певні загрози національній безпеці країн, які проявляються здебільшого у вигляді різноманітних форм експансії.

Перш за все в умовах глобалізації отримала якісно новий зміст традиційна форма експансії, пов'язана з «вікидом» надмірного населення. Якщо впродовж сторіч індустріального етапу розвитку цивілізації зайвими, такими що «вікідаються» за межі національних територій, були люди з індустріально розвинених країн, колоністи, що освоювали простори нових континентів, то у другій половині ХХ ст. вектор міграції кардинально змінюється. Населення найбільш відсталих країн спочатку Європи, а потім Азії, Африки й Латинської Америки мігрує на простори Європи й Північної Америки, їх прихід не тільки змінив демографічну ситуацію, а й безпосередньо позначився на соціально-політических процесах цих країн. Наприклад, італійська, латиноамериканська і китайська діаспори

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

сьогодні все активніше і вагоміше заявляють про себе у політичному житті США. За найскромнішими підрахунками, вже до 2020 року відсоток неєвропейського населення перевищить критичну позначку, що, безперечно, позначиться як на внутрішньополітичних процесах у США, так і знайде своє відображення у зовнішній політиці [5].

Аналогічні процеси відбуваються і в Європі. Вже сьогодні мусульманська діаспора безпосередньо коректує процеси формування зовнішньополітичного курсу в країнах Європи, і очевидно, що надалі цей процес тільки посилюватиметься. Інакше кажучи, спостерігається велими парадоксальний процес геополітичної експансії країн третього світу, що вимагає найсерйознішого осмислення його впливу на світові політичні процеси.

Слід зважати і на те, що діаспори, які затишно розмістилися у країнах Західної Європи і США, продовжують зберігати міцні зв'язки зі своєю історичною батьківщиною, активно інвестують її економіку за рахунок заробленої валюти, часто створюють острівці національної культури у країнах перебування, активно протидіючи будь-яким асимілюючим впливам. У Лондоні, Паріжі та Дюссельдорфі є мусульманські квартали, життя в яких спливає за законами діаспори, що часто відрізняються від законів країн перебування. Зростання впливу ісламу, буддизму, релігій і культур Сходу серед європейців і американців певною мірою відображає процес експансії й у сфері культури.

Інша форма експансії, найбільш типова для ХХ ст., – це економічна експансія. Вона починається з формування єдиного фінансового простору, спочатку фунта стерлінга, а потім – долара, який тепер виконує роль світової резервної валюти. Сьогодні на земній кулі тільки в готівковому обігу знаходиться близько 500 млрд. доларів США. За оцінками експертів, понад 60% наявних доларів уже ніколи не повернуться на територію США. Фактично на кожному доларі, що пішов за кордон, США заробляють 96 центів. Крім цього, загальна доларизація не дає долару власті, оскільки це може привести до структурної кризи світової економіки (що, власне, сьогодні й відбувається), адже лише незначне коливання індексів на біржах США призвело до порушення економічної рівноваги в десятках країн світу [6, с. 72].

Найрозвиненіші країни мають можливість розповсюдити свій економічний, отже і політичний, вплив на весь світ. США мають своїх економічних емісарів практично в усіх значущих і незначних фінансових проектах у всьому світі. Американський фінансовий капітал «нишпорить» по всіх континентах у пошуках найбільш вигідного вкладення, і там, де він з'являється, закони і правила вимушенні перебудовуватися під його вимоги. Більшість глобальних гравців на грошовому ринку – це американські установи зі всесвітньою інфраструктурою. Очевидно, що економічне домінування дуже просто трансформується і в політичне.

Важливим чинником економічного проникнення, і, як наслідок, політичного домінування, є діяльність ТНК. На сьогод-

ні 92% найбільших ТНК, що контролюють близько 50% світового ВВП, «приписані» до США, Японії і країн ЄС. При цьому 40% активів 100 найбільших компаній світу розміщено поза країною розташування материнських компаній [4, с. 55]. Як правило, ТНК за безцінь скуповують ресурси (ідея, сировину і тому подібне) на злідених ринках периферійних країн і переносять частину виробництва у країни зі сприятливим законодавством і оподаткуванням при мінімальній вартості робочої сили. Присутність ТНК у периферійних країнах приносить їм певні економічні дивіденди, хоча в аспекті політичної незалежності й суверенітету все не так просто. Найважливіша умова економічної присутності – політико-правова реформа, що гарантує збереження вкладеного капіталу, однак наслідки такої реформи можуть бути вкрай негативними для майбутнього країн, що розвиваються. Як правило, все це закінчується зростанням зовнішнього боргу внаслідок розкрадання фінансових ресурсів елітою, соціальним розшаруванням суспільства, що поглиблює безоднію, яка відокремлює основну масу населення від буржуазії. У результаті відриг розвинених країн від решти світу продовжує збільшуватися. Якщо в 1960 році ВВП на душу населення в 20 найбагатших країнах був у 18 разів вищим, ніж у 20 найбідніших, то у 1995 році він збільшився до 37 разів і продовжує стрімко зростати. Як зазначає М. Делягін: «Найбагатша п'ята частина держав розпоряджається 84,7% світового ВВП, на їх громадян припадає 84,2% світової торгівлі і 85% заощаджень на внутрішніх рахунках. Процвітаючі 20% країн використовують 85% світової деревини, 75% оброблюваних металів і 70% енергії. Висновки банальні та жорсткі: завдати такого нищівного удару всьому населенню планети не вдавалося ніколи» [8, с. 22].

Таким чином, економічне проникнення розвинених країн і ТНК, їхні інтереси, які втілюються на ринках країн, що розвиваються, мало чим відрізняється від політичного домінування або територіального захоплення, оскільки дозволяє неподільно користуватися ресурсами, що є на цих територіях, при мінімальній соціальній відповідальності за стан як самих територій, так і людей, що їх населяють.

В умовах сучасного світового розвитку при всьому різноманітті форм експансії її сутнісна спрямованість зберігає свій вектор. Тому уряди країн мають приділяти більше уваги розробці інституціональних інструментів та ефективних стратегій економічного розвитку, щоб захистити себе від цих загроз глобалізації і підвищити рівень національної безпеки країн.

Висновки

Рівень економічної безпеки держави виступає критерієм ефективності формування на реалізації економічної стратегії, ступеня забезпечення національних інтересів країни та її населення. Економічна безпека передбачає наявність у державі стійкої здатності забезпечувати сприятливі показники макроекономічних балансових агрегатів, перш за все загального, платіжного балансу, бюджетного балансу, а та-

кож зовнішньоторговельного балансу в довгостроковій перспективі. Стратегія економічної безпеки має містити дієві механізми забезпечення економічної безпеки як на вну́трішньому, так і на зовнішньому рівні, а також значні зусилля держави мають спрямовуватись на моніторинг факторів, які визначають загрози економічній безпеці з метою усунення перешкод та виявлення напрямів підвищення рівня економічної безпеки країни. Зокрема, держави мають ефективно реагувати на виклики, які несе глобалізація, що проявляються в різноманітних формах економічної експансії.

Література

1. Lin J.Y. Economic Development and Transition: Thought, Strategy, and Viability / J.Y. Lin. – Cambridge University Press, 2009. – 182 p.
2. Дацьків Р.М. Економічна безпека держави в умовах глобальної конкуренції / Р.М. Дацьків. – Львів: Центр Європи, 2006. – 160 с.

3. Дідович І.І., Фабін І.Я. Формування економічної безпеки держави та регіону // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 11. – С. 152–158.

4. Власюк О.С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку / О.С. Власюк. – К.: Нац. ін–т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України, 2008. – 48 с.

5. Національний інститут проблем міжнародної безпеки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niisp.gov.ua>

6. Murdoch C., Trager F. Economic factors as objects of security: Economics, security and vulnerability // Economic issues and national security. – 1977. – №1. – Р. 67–98.

7. Дудка Ю.П. Парадигма економічної глобалізації та її значення у формуванні концептуальної матриці економічної безпеки // Економічний простір – 2009. – №22/1. – С. 45–57.

8. Похилюк В. Економічна безпека країни в епоху глобалізації // Вісник КНТЕУ. – 2009. – №5. – С. 18–25.

Ю.С. ЄЧИНА,
асистент кафедри фінансів, КНУТД

Методико-теоретичні засади ефективного управління економічним потенціалом

Стаття присвячена дослідженню ефективності використання економічного потенціалу. Проведено аналіз ефективності використання економічного потенціалу на макрорівні, виявлено проблеми, визначено шляхи їхнього подолання.

Ключові слова: потенціал, економічний потенціал, темп зростання.

Статья посвящена исследованию эффективности использования экономического потенциала. Проведен анализ эффективности использования экономического потенциала на макроуровне, выявлены проблемы, определены пути их преодоления.

Ключевые слова: потенциал, экономический потенциал, темп роста.

The article investigates the effectiveness of economic potential. The analysis of the effectiveness of the economic potential at the macro level to identify problems, identify ways to overcome them.

Keywords: potential, economic potential, the growth rate.

Постановка проблеми. Сучасний кризовий стан національної економіки, промислових підприємств зокрема, супроводжується негативними явищами. Відповідальність за вирішення проблем такого рівня лягає на державу, яка, у свою чергу, має широко співпрацювати з банківським сектором, кредиторами, інвесторами, підприємцями і т.п. У та-

кій ситуації для створення необхідних конкурентних переваг виникає необхідність у виявлені дисбалансу між потенційними можливостями і реальними діями, у виявлені і використанні резервів як на макро-, так і на мікрорівні

Актуальність дослідження економічного потенціалу визначається його провідною роллю у процесі розвитку економіки усієї країни. Так, від підвищення ефективності використання економічного потенціалу залежить результативність усього народного господарства в цілому, конкурентоспроможність країни та ефективність роботи підприємств (оскільки підприємство є первинною ланкою економіки).

Оцінка економічного потенціалу дозволяє визначити величину потенціалу, зосередженого на даній території [підприємстві]; встановити питому вагу кожного елемента і структуру потенціалу; знайти ступінь використання потенціалу. Що, у свою чергу, дозволяє визначити частку вільної енергії для подальшого розвитку.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Вагомий внесок у розвиток теоретичних підходів до визначення поняття «потенціал» та його складових зробили О.Ф. Балацький [1], Є.В. Лапін, І.М. Репіна, О.С. Федонін, Р.А. Фатхутдинов, О.С. Федонін, П.А. Фомін та інші. Але наявність багатьох підходів викликало складність [3] оцінки ефективності управління і використання потенціалу.

Метою статті є виявлення засад ефективного управління економічним потенціалом.